

impresum

EPH

Jutarnji LIST

GLAVNI UREDNIK

Goran Ogurlić
zamjenik glavnog urednika
Gojko Drljača
izvršni urednik
Vladimir Janković
pomoćnik glavnog urednika
Marko Biočina

UREDNIČKI KOLEGIJ:

Alenka Ostrih (desk), Željko Trkanjec (svijet), Danislav Šegota (kronika), Andrea Koščec (novac), Romina Peritz (kultura), Marijana Sever (život), Hrvoje Bulešić (sport), Ivica Buljan (Magazin), Boris Vlačić (komentari), Nikica Puhalo (Nedjeljni Jutarnji), Lana Mindoljević (Zagreb), Antonija Radić Horvat (voditeljica grafičke redakcije), Darko Novak (zamjenik voditelja grafičke redakcije)

PRILOZI:

Lana Mindoljević (Like!), Iva Novak (D&D, Nekretnine), Sunčana Barušić (Dobra hrana), Maja Kruhak (Studio, spektakli), Ilija Matanović (Svijet)

KOLUMNISTI I KOMENTATORI:

Miljenko Jergović, Jelena Lovrić, Jurica Pavičić, Ante Tomić, Tomislav Židak, Ivo Banac

DOPISNICI IZ INOZEMSTVA:

Inoslav Bešker (Rim), Ana Muhar (London), Augustin Palokaj (Bruxelles), Pero Zlatar (Beograd)

VODITELJI POSLOVNIH

SEGMENTA:
Igor Cenić (marketing, prodaja i preplata), Alisa Mikić (prodaja oglasnog prostora), Suzana Kosor (promocija), Igor Volarević (proizvodnja), Drago Havranek (medijska produkcija)

NAKLADNIK JUTARNJEG LISTA

EUROPAPRESS HOLDING d.o.o.
Koranska 2, Zagreb
jutarnji.list@eph.hr
telefon: 01/6103100, 01/6103101
faks: 01/6103148, 01/6103115

UPRAVA EPH:

Marko Smetiško (predsjednik Uprave)
Ana Hanzeković (članica Uprave)

NADZORNI ODBOR EPH:

Franjo Luković (predsjednik)
Maja Silhard (zamjenik)
Krešimir Čosić (član)
Marijana Raguž (član)

IZDAVAČKI SAVJET EPH:

Damir Boras
Petar Miladin
Davor Majetić
Gvozden Flego

DIREKTOR IZDAVAŠTVA EPH:

Tomislav Wruess

WEB PORTALI EPH

jutarnji.hr, gloria.hr, autoklub.hr, okjeok.hr, sportskenovosti.hr, slobodnadalmacija.hr, dobra-hrana.hr, domidizajn.hr, dubrovacki.hr, likecroatia.com, dodo.hr, dosi.hr, bestseller.hr

CROPIX FOTO SERVIS EPH

telefon: 01/6103117, 01/6103090
faks: 01/6103033
web: www.cropix.hr
e-mail: cropix@eph.hr

KONTAKT ZA ČITATELJE:

jutarnji.list@eph.hr

PRETPLATA

pretplata@eph.hr
01/2255 374 ili 01/CALL EPH
faks: 01/6173 958

OSMRTNICE

osmrtnice@eph.hr
telefon: 01/6103017
faks: 01/6103145

MALI OGLASI

malioglasi@eph.hr
telefon: 01/6103017, 01/6173897

TISAK

Vjesnik d.d.
Slavonska avenija 4, Zagreb

EPH je član Hrvatskog

vijeća za medije
vijece@hvzm.hr i www.hvzm.hr
© 2015. EPH. Sva prava pridržana.
Za umnožavanje u bilo kojem obliku, iznajmljivanje, priopćavanje javnosti u bilo kojem obliku, uključujući internet, kao i preradivanje na bilo koji način bilo kojeg dijela ili ove publikacije u cijelosti, potrebno je zatražiti pisano dopuštenje nositelja prava.

DAVOR PONGRACIĆ/EPH

Predsjednici nisu rekli za povorku mržnje usred Zagreba

Predsjednici smeta što su obavještajci saznali o čemu je razgovarala, a ne to što je razgovarala s Mamićem

OŠTRI REZOVI
PIŠE
BORIS VLAČIĆ

Ah, jadna! Nesretnica nije znala da je u lošem društvu pa se dogodilo da i nju prislušuju. Izato bi ona da se nekome skine glava! Ne, nije ovo verzija "Alise...", iako hirovitost ponašanja savršeno odgovara Queen of Hearts koja običava skratiti za glavu, riječ je o hrvatskoj predsjednici i njenom zahtjevu da se smijeni šef SOA-e Dragan Lozanić jer ju nije obavijestio da se prislušuje sumnjiva osoba, Zdravko Mamić.

Nakon inauguracije, kada su svi pitali zašto su pozvani ljudi koji izjavljaju zgražanje, predsjednica je re-

kla da ona, eto, nije odobravalala popis i samim time nije kriva što su među uzvanicima bili Velimir Bujanec, Zdravko Mamić, Tomislav Horvatinčić, Željko Sačić i mnogi o kojima se i tada vrlo javno govorilo kao osobama radi kojih se pišu kazneni zakoni.

Predsjednici smeta što su neki obavještajci saznali o čemu je razgovarala sa Zdravkom Mamićem. Ne smeta ju što je uopće bila u kontaktu s kazneno sumnjivom osobom koju se istražuje da je državi uskratila novac, nego što je bila prislušivana. Naravno da je ego u pitanju, ništa drugo. Da je predsjednica ona koja stvarno brine o poštivanju zakona, tražila bi da joj premijer objasni kakva je to bila šetnja zagovornika mržnje po centru Zagreba. Kakav je to bio ustaški prosvjed? S kojim pravom i čijim odobrenjem? Njenim? Premi-

jera koji o tome ne može jadan ništa znati jer je hendikepiran u razumijevanju hrvatskoga pa mu je teško kada u Saboru raspravljaju o ustasama, pa stoga naravno da ne može skužiti ni što se događa na ulici glavnoga grada.

Da joj je uistinu stalodoprava žena, čime se hvalila, tražila bi da joj ministar unutarnjih poslova Vlaho Orepić objasni kako je dopustio, čak, svojim osiguranjem povorke asistira da predsjednicu Vijeća za elek-

Nije li puno veći problem od slučajnog prislušivanja predsjednice kolona koja usred Zagreba pjeva ustaške pjesme

Posljednjih dana mediji najavljuju novu globalnu ekonomsku katastrofu zbog pada indeksa

Za nered na svjetskim burzama kriv je kompjutorski algoritam

PIŠE
NEVEN
VIDAKOVIĆ

Zadnjih nekoliko dana bili su izrazito turbulentni na svjetskim burzama. Kineski burzovni indeks pao je 20%, njemački 10%, londonski 10%, a najvažniji američki indeks S&P 500 pao je 15%. Mnogi svjetski i hrvatski mediji počeli su najavljivati ekonomske katastrofe i slomove kakve dosad nismo vidjeli. Karakteristično jest da nitko nema pravi razlog pada vrijednosti indeksa.

Mediji pad indeksa objašnjavaju s nekoliko negativnih stvari po ekonomiju: pad cijena nafte, usporavanje rasta kineskoga gospodarstva, rast kamatnih stopa u SAD-u. Na žalost, većina ovih pojava je krivo interpretirana.

Godine 2008 nafta je prešla cijenu od 150\$. Takav rast cijena bio je nezapamćen i bilo je teško predvidjeti koji će biti stvarni utjecaj na svjetsku ekonomiju. Jedini stvarni rezultat bio je povećanje stope inflacije, ali nije bilo izrazito jakoga recesijskoga učinka. Trenutno cijena nafte pada i nalazi se ispod 30\$, sada isti analitičari koji su tvrdili da je rast cijena nafte poguban za gospodarstvo, tvrde da je pad cijena nafte poguban za gospodarstvo. Objašnjenje pada cijena nafte je jednostavno: potražnja za naftom pada. Povećanje broja električnih automobila i tehnološki napredak u prikupljanju solarne energije čine struju jeftinijom i naftu dugoročno nepotrebnijom.

Usporavanje kineskoga rasta jest problem, ali rast kineske ekonomije je usporio sa 10% godišnje na 7% godišnje. Većina ljudi će složiti da je to impresivan rast. Što se tiče cijena kineskih dionica, one su žrtva balo-

na koji je umjetno podigao cijene i sada ih isto tako umjetno ispuhao. Danas se Šangajski indeks nalazi na istoj vrijednosti kao i 2011. godine, a u međuvremenu realni rast u Kini je bio veći od 50% kumulativno. Znači da su dionice značajno podcijenjene s obzirom na stanje u ekonomiji. Isto vrijedi i za dionice u SAD-u kada se uspoređi dugoročni ekonomski rast zadnjih 25 godina.

Na kraju dolazimo do rasta kamatnih stopa u SAD-u. Američka centralna banka FED je u potpunosti u pravu kada podiže kamatne stope iako je inflacija niska. Štoviše, rast kamatne stope imat će pozitivan inflatoran učinak zbog povećanja kamatnih troškova. Trenutno u SAD-u stopa loših plasmana je na 2,27% što je najniža razina od početka krize 2008. godine. Stopa štednje kućanstava u studenom 2015. bila je 5,5%, dok je godinu dana ranije bila 4,5%. Istovremeno sve više ljudi traži posao i otvaraju se nova radna mjesta. Sve

tronske medije saslušava i maltretira Velimir Bujanec, izvodi predstavu i licitira patnjom silovane žene. Onako blesasto kaže kako to nije provokacija, ali bi Mirjani Rakić ostavio kapu koju je nosio četnik koji je silovao ženu u Vukovaru. Što da ona radi s tom bolesnom gestom? Što da cijela Hrvatska radi s prosvjedom iza kojega stoji Hvidra? Da se pravi jednako blesava i kaže, nema tu ustaštva, to je borba protiv komunističkog totalitarizma? Ili da objašnjava svakome tko je bio u toj gomili da je vrijeme divljaštva prošlo, da su veterani namireni, neki kao Crnoja višestruko, a svi po zakonu, da će ih oni koji rade izdržavati cijeli život dok će se ovi po kaficima i šatorima smijati i skupljati privilegije, da zahvaljujući njima ova zemlja nema šanse nego postati jadna i zatucana.

Naravno da je to provokacija, naravno da je to zlostavljanje, podržano s pet do deset tisuća onih koji bi da pravo na mržnju postane njihovo osnovno pravo. O tome bi predsjednica trebala razgovarati sa šefovima svih tajnih službi, s premijerom i ministrima unutarnjih poslova i branitelja i pitati ih jednostavno, obično pitanje - što se događa? Kako oni misle da će izgledati ova zemlja, ako se pomiješaju teze pa se slobodom govora brani mržnja?

Mogla bi pozvati i Reintera da ga pita što je radio potpredsjednik Sabora u toj koloni? I samog tog potpredsjednika Ivana Tepeša bi mogla pitati da objasni što je radio u koloni koja pjeva ustaške koračnice? Mogla bi pozvati i ministra obrazovanja, pitati ga da li i što djeca saznaju o mržnji? Uči li ih itko toleranciji, životu s drugima, pojmu manjina? Nije dovoljno to što premijer misli da ako je on bio manjina u Kanadi, da se na isti način tretiraju manjine u Hrvatskoj. Ne, ovdje se organiziraju protesti u kojima manjinom postanu svi izvan huškačkog stroja koji predvodi poklonik ustaštva Velimir Bujanec, njen uzvanik s promocije koji u kaznenom dosjeu ima igru s narkoticima. Ne, njoj je najbitnije što su je uhvatili u razgovoru s osumnjičenim Zdravkom Mamićem. Jer inače ne bi razgovarala s njim. Na način da je prislušuju. A ovo je samo početak...*

ovo jasni su indikatori zdrave ekonomije. Rast štednje je samo pokazatelj rasta imućnosti kućanstava. FED se, kako bi izbjegao gomilanje štednje i zaustavio banke od prekomjerne špekuliranja, odlučio podići kamatnu stopu i na taj način zaustaviti kreiranje novoga kreditnoga balona.

Pitanje koje onda ostaje jest: zašto su indeksi pali? Odgovor je bizaran, ali jednostavan. Veliki dio današnjega trgovanja obavljaju kompjuteri prema programiranim algoritimima. Kada je krenuo pad cijena nafte, kompjutori su uočili korelaciju pada cijena nafte s padom cijena dionica koje se bave preradom nafte. Kako su Exxon i Chevron značajan dio Dow Jones indeksa, došlo je do pada cijeloga indeksa. Zatim su kompjutori uočili korelaciju između Dow Jones indeksa i S&P 500 indeksa i počeli prodavati dionice iz toga indeksa, što je također pokrenulo lančanu reakciju. Naravno, nekoliko loših ekonomskih podataka iz Kine samo je pogoršalo stvar. Ali kako su ekonomski fundamenti stabilni, samo je pitanje kada će ovaj kratkotrajni trend biti okončan. *

*autor je prodekan Visokog učilišta Effectus

DEMANTI

Bosna Sema obrazovne institucije Ramazan Cingil, direktor
Vezano uz tekst pod naslovom "ŠKOLA IZ PAKLA U SRCU SARAJEVA Osnivač je Turčin kojeg Istanbul želi doživotno strpati u zatvor jer želi stvoriti Islamsku državu"

Želimo naglasiti činjenice koje su u direktnoj suprotnosti s iznesenim neistinama.

Naime, Bosna Sema obrazovne institucije u Bosni i Hercegovini institucionalno djeluju više od 90 godina i tijekom tog dugog perioda smo u potpunosti predani institucionalnom razvoju obrazovanja, znanosti i sporta, ali i ulaganju u direktni odnosno obrazovani proces.

Rezultati našeg rada i djelovanja su vidljivi te se možemo pohvaliti radom, trudom i zalaganjem naših učenica i učenika koji dolaze iz 27 zemalja svijeta, a koji su ponosni osvajači 240 medalja koje su donijeli u Bosnu i Hercegovinu s međunarodnih natjecanja, primarno iz segmenta matematike, fizike i informatike.

S posebnim ponosom ističemo da su naše učenice i učenici kantonalnih, federalnih i državnih natjecanja iz ovih oblasti što govori da smo u potpunosti škola osnovana u Bosni i Hercegovini i iz Bosne i Hercegovine te da radimo po zakonima i pravilnicima pisanim u Bosni i Hercegovini.

Kada govorimo o konkretnom slučaju tragično preminulog Mahira Rakovca, koji već šest mjeseci nije naš učenik, bili smo iznenađeni tragičnim dešavanjima, ali i brzim razvojem događaja. Usprkos tome, naša prva reakcija je uslijedila već 2. 1. 2016. godine nakon održanih sastanaka s nastavnicima, što je bio prvi korak u procesu dokazivanja istine u vezi sa slučajem tragično preminulog Mahira Rakovca.

Dodatno moramo naglasiti da su Bosna

EKONOSFERA

PIŠE
GOJKO DRLJAČA

Zakladi državnog zavjeta i čelništvu HDZ-a treba čestitati što su zatražili pomoć od uspješnih, Nijemaca

Pašalić je '93. postavio temelje za reforme 2016.

Kad je davne 1993. godine Ivić Pašalić preko Mladeži Hrvatske demokratske zajednice gurao ideju osnivanja političke akademije po uzoru na austrijsku Politische Akademie i bavorsku Hanns-Seidel-Stiftung, možda se moglo naslutiti da će Pašalić postati ozloglašeno moćan političar čija će javna karijera završiti kao grandiozni fijasko, ali nitko pri zdravoj pameti tada ne bi niti pomislio da će Herr Flickova inicijativa rezultirati najupečatljivijim programom reformi u suvremenoj hrvatskoj povijesti. Objasnimo: upravo zbog Pašalićeve inicijative dr. Franjo Tuđman naložio je 1996. godine Predsjedništvu HDZ-a da donese odluku o osnivanju Zaklade hrvatskog državnog zavjeta, koja je dvadesetak godina bila ne baš značajna institucija profilirana kao HDZ-ov odgovor 'kumrovečkoj školi', a onda se 5. veljače 2014. godine, ravnatelj Zaklade, Srećko Prusina, u zagrebačkom birou zaklade Konrad Adenauer sastao s njemačkim parlamentarcem Klausom-Peterom Willischem, od kojeg je zatražio njemačku pomoć u kreiranju reformske agende za Hrvatsku, a Willisch je pak pomoć zatražio od superuglednog Ifo instituta. Danas bez imalo pretencioznosti možemo reći da je to možda bio trenutak koji bi mogao predodrediti hrvatsku budućnost, i to nabolje. Otkako je pretprošli tjedan redakcija Jutarnjeg lista prva u Hrvatskoj pribavila do tada skrivanu "Agendu ekonomskih reformi za Hrvatsku", koju je dugo pripremala i razrađivala grupa vrhunskih stručnjaka, odmah je postalo jasno da pred sobom imamo dokument od izuzetne vrijednosti. Taj tekst na 331 stranici dosad je najuvjerljiviji set međusobno kompatibilnih reformskih preporuka na kratki i dugi rok napravljen za Hrvatsku. Dosad smo u Hrvatskoj mogli čitati razne, pretežito vrlo ideologizirane strategije, koje su ponekad čak i relativno dobro dijagnosticirale (loše) stanje, ali nikad do sada nisu nudile jasne i održive programe reformskih paketa kakve nam je ponudio Ifo institut.

Zakladi čelništvu HDZ-a stoga treba čestitati što su se dosjetili zatražiti pomoć od onih uspješnih, od Nijemaca. Ti uspješni su u potpunosti ispunili očekivanja. Prepoznali su hrvatske probleme i propisali nam lijekove. OK, hrvatski stručnjaci imat

Ne tvrdimo da se treba držati svega što predlaže Ifo institut. Nekima će se svidjeti jedna preporuka, drugima treća ili četvrta... Prepoznamo što želimo i možemo i počnimo to činiti

će niz primjedbi na prijedloge Ifo instituta, mnogi će rogoboriti o dijagnozama, nama 'pacijentima' neće se svidjeti neke od 'terapija' koje su propisali njemački ekonomski liječnici, ali na kraju priče morat ćemo priznati da su nam Nijemci kroz "Agendu ekonomskih reformi za Hrvatsku" jasno pokazali kako pristupiti problemima, kako ih secirati te kako razraditi. Nije nužno prihvatiti sve njemačke preporuke, "Agenda" je možda više nešto poput menija s kojeg možemo birati, ali očigledno je da bi nam bilo pametno progutati barem 70-80 posto pilula pripremljenih po njemačkoj recepturi. Čak i nisu jako gorke.

Preporuke Ifo instituta toliko su dobre da se isplati učiniti nešto nevjerojatno te u jednom tekstu dva puta čestitati HDZ-u na dobrom potezu te još dodatno istaknuti da uopće nije problem što s "Agendom" nisu išli u kampanji kao svojim reformskim programom. Uostalom, u samom uvodu ključni autori studije o nužnim hrvatskim reformama, Oliver Flack i Siegfried Schonherr, istaknuli su da bi kratkoročno strukturne reforme, "pogotovo ako se najave neposredno prije izbora" mogle voditi u "dolinu političke smrti". Bilo bi naivno komunicirati kompletni paket Ifo instituta tijekom demagoške hrvatske utakmice jer hrvatski narod jednostavno nije dovoljno dobro educiran o tome što reforme mogu donijeti dugoročno. To su Nijemci jasno vidjeli i napisali.

Međutim, kad već dva puta hvalimo HDZ u jednom tekstu, onda ih se treba izuzetno ozbiljno upozoriti da je odustajanje od reformi, onih Ifo ili nekih sličnih, jamstvo sigurnog ostanka u "dolini političke smrti". Nijemci su hadezeovcima, valjda da bi ih bolje razumjeli, čak i nacrtali graf gdje su na osima sučelili bogatstvo i vrijeme te jasno nacrtali što će se dogoditi u slučaju nastavka status quo politike. Taj

grafikon kristalno je jasan, mogu ga razumjeti i političari relativno skromnog obrazovanja te nezavidnog kvocijenta inteligencije. Duboko se nadajmo da će shvatiti kako se zaista trebaju bojati za svoju političku budućnost ako sada odgode reforme. Najpametnije im je da zahvale Herr Flicku što 1993. možda nije znao što čini, pa im je u veljači 2016. pao dar s neba u obliku njemačke paket "Agende" za Hrvatsku.

Ine, ne tvrdimo da se trebamo držati svega kao pijani plotu. Nekima će se svidjeti jedna preporuka, drugima treća ili četvrta... Prepoznamo hitno što želimo i možemo i počnimo činiti.

Primjerice, meni se osobno ne sviđaju baš devalvacijske ideje Nijemaca iako su jako, jako nježne (13 posto u 13 godina) jer mislim da ta preporuka samo muti vodu, a može donijeti tek marginalnu korist, ali smatram da je dvije trećine predloženog uz blage modifikacije treba lansirati odmah. Mi već kasnimo za mnogima koji prihvaćaju njemačku recepturu. Pogledajmo, recimo, stanje u obrazovanju. Nijemci su vrlo jasno opisali nepostojanje veze između obrazovnog sustava i potreba hrvatskog tržišta rada koje za posljedicu ima ekstremno visoku nezaposlenost mladih. Uz to su nam u okvirima vrlo pristojno pojasnili, među ostalim, dvojni sustav profesionalne edukacije u Njemačkoj, a kakav već uspješno primjenjuju redom, gle čuda, oni uspješni - Danska, Austrija, Švicarska. Uz to što su nam objasnili kako taj sustav funkcionira te zbog čega stvara dobre veze između obrazovanja i gospodarstva, Nijemci su ne baš tašto pojasnili da već neko vrijeme uspješno izvoze svoju obrazovnu recepturu. Indijska vlada ima cilj do 2020. oko pola milijarde ljudi provući kroz novi "njemački sustav", a u listopadu su 2012. Španjolska, Grčka, Portugal, Italija, Slovačka i Latvija potpisali s Njemačkom memorandum o bliskoj suradnji na reformi profesionalnog usavršavanja. Cilj im je smanjiti nezaposlenost mladih. Pridružimo se tom ambicioznom klubu ili nastavimo plakati u "dolini suza" jer političari ne shvaćaju da se za izlazak iz "doline suza" isplati riskirati prolazak kroz "dolinu političke smrti".

Vjerujemo da će premijer Tihomir Orešković kao iskusni menadžer znati odabrati najbolje s Ifo menija.

Hoće li dobiti podršku?*

KAKO JE TRAGIČNO STRADALI DJEČAK MAHIR (14) POSTAO SIMBOLOM NOVE BOSNE I HERCEGOVINE

PIŠE MARIO PUŠIĆ
SNIMKA ROBERT FAJTIPEPI

Imam koji kroz život nije spjevao ni riječi

Sema obrazovne institucije u potpunosti bosanskohercegovačke škole te da svi navodi koje dovode u vezu Fethullaha Gülena u vezu s nama nisu istiniti jer je osnivač naših škola Bosna i Hercegovina te zakoni Bosne i Hercegovine koji se nikako ne mogu dovesti u vezu s terorizmom.

Logično je da se Bosna Sema obrazovne institucije bave isključivo obrazovnim procesima, a ne i nikako ideologijom, tim više što je i političko djelovanje unutar naših institucija strogo zabranjeno.

O svemu navedenom govore i inspeksijski pregledi institucija nadležnih za školstvo i obrazovanje, koji se redovno objavljuju u svim Bosna Sema obrazovnim institucijama. Kako i navodimo, inspeksijski pregledi koji su obavljani u proteklom periodu u potpunosti potvrđuju da se Bosna Sema obrazovne institucije pridržavaju svih pedagoških standarda te ispunjavaju sve uvjete propisane zakonima u Bosni i Hercegovini.

Posebno naglašavamo da će unarednom periodu Bosna Sema obrazovne institucije, u vezi sa svim pisanim a netočnim navodima koji se objavljuju u medijima, poduzeti sve pravne korake. U tom procesu će svi mediji koji budu širili ove informacije biti tuženi. *